

PISA 2001 konferencia

(MTI) Pálkás József szerint az iskolák, szülők számára egyaránt világossá kell tenni: a siker lehetőségét az jelenti, ha a diákok alkalmazni tudják a megszerzett tudást, hátrányokkal járhat a csupán a következő iskolafokozatba való bejutásra, lexikális ismeretekre törekvő oktatás. Az oktatási tárca vezetője erről azon a konferencián beszélt, amelyen egy 2000 tavaszán végzett nemzetközi felmérés tapasztalatait összegezték. A PISA 2000 vizsgálat során 32 államban, köztük 28 OECD-országban vették górcső alá a 15 éves gyerekek olvasás-szövegértési képességeit, matematikai eszközismeretét, természettudományos eligazodó képességét. Az eredmények azt mutatták: a magyar tanulók az OECD-államok átlaga alatt teljesítettek, s a 21–26. helyen végeztek.

Százmilliárdba kerülne a börtönök felújítása

(MTI) Százmilliárd forintba volna szükség ahhoz, hogy a magyarországi büntetés-végrehajtási intézményeket teljesen fel lehessen újítani – közölte Bökönyi István vezérőrnagy. A büntetés-végrehajtás országos parancsnoka hozzátette: teljes körű felújításra jelenleg nincs pénz, de egy ütemterv szerint már hozzáláttak a fogvatartottak életkörülményeit és a büntetés-végrehajtási dolgozók munkakörülményeit javító korszerűsítéshez. A börtönök felújítására jelenleg 160 százalékos, januárban 17 514 elítélt és előzetes letartóztatásban lévő személyt tartottak fogva a magyarországi büntetés-végrehajtási intézményekben.

Miniszeri szemle a Felső-Tiszán

(MTI) Fónagy János szerint a Felső-Tiszán az illetékes vízügyi hatóság minden előzetesen elvárható intézkedést megtett egy esetlegesen kialakuló nagyobb árhullám elleni gyors, hatékony és eredményes védekezéshez. A közlekedési és vízügyi miniszter ezt szemléjének első állomásán, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság nyíregyházi védelmi központjában jelentette ki. Fazekas László, a térségi vízügyi szervezet igazgatója kiemelte: jelentős mennyiségű védelmi anyagot raktároznak a Felső-Tisza mentén, a legveszélyeztetettebb folyószakaszokon 1998-tól 2001-ig összesen 76,8 kilométer hosszú gát épült ki az eddig mért legnagyobb vízállás felett egy méter magasságig.

Lemondott a szabolcsi megyei alelnök

(MTI) Bejelentette lemondását Bodnár Sándor, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzat alelnöke, a közgyűlés ülésén. Bodnár lemondását azal indokolta: megromlott a kapcsolata az elnökkel, nem ért egyet Helmeucz politizálásával, helyteleníti az idei költségvetés módosítására tett javaslatot.

Az örmény önkormányzat gazdálkodását vizsgálják

(MTI) Az Állami Számvevőszék illetékese szerdán panasszal élt a területileg illetékes ügyészségnél amiatt, hogy a rendőrség – fellépésként alapján – nem indított nyomozást az Országos Örmény Önkormányzat (OÖO) gazdálkodása kapcsán – tudták meg Lajos Bélától, az ÁSZ jogi osztályának vezetőjétől. Nem feltételeznek szándékosságot az önkormányzat esetében, ám ok-okozati összefüggést látnak a számviteli fegyelem be nem tartása s aközött, hogy a testület nem tud elszámolni bizonyos összegekkel. Határozat és számla áll minden kifizetésünk mögött – nyilatkozott Badarian Edvard, az OÖO ügyvezető elnöke, aki szerint a vizsgálat során rájuk nem vonatkozó szabályok betartását kérték számon.

A tizedik nemzeti park az Őrségben lesz

Várhatóan jövő héten határoz a kormány – Márciusban avatják

Várhatóan a jövő héten tárgyalja a kormány az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság alapításáról szóló előterjesztést. A sajátos természeti, építészeti értékekkel rendelkező vidéken márciusban alakul meg az ország tizedik nemzeti parkja.

Magyarország legújabb nemzeti parkját a tervek szerint Orbán Viktor miniszterelnök jelenlétében március 8-án avatják fel. A jelenleg tájvédelmi körzet besorolású Őrségben 44 ezer hektár területen alakul meg a szigorúbb védelmet biztosító nemzeti park.

A természetvédők már évtizedek óta kezdeményezték a Szentgotthárdtól délre elterülő, változatos élővilággal, gazdag épített örökséggel, sajátos településszerkezettel rendelkező vidék nemzeti parkká nyilvánítását. Gazdasági – nyugati határterület révén – részben politikai érdekek miatt azonban sokáig nem kaphatott

zöld utat ez a javaslat. A korábban alig látogatott, félreesőnek, így háborítatlannak számító vidéket az utóbbi időben „fedezték fel”. Tavaly készült el az Őrséget átszelő Szlovéniába vezető vasútvonal, s meg többszöröződött a térséget felkereső turisták száma.

Még el sem készült a nemzeti park alapító okirata, megalakítását máris viták kísérik. Az Őrségi Nemzeti Park Kezdeményezés (ÖNPK) nevű szervezet lapunkhoz eljuttatott levelében azt állítja: a nemzeti park igazgatására alkalmatlan személy kinevezésére készül a Környezetvédelmi Minisztérium (KÖM). Az ÖNPK

szerint éppen a jelölt akarta a nemzeti park létrehozását „márcsírájában elfojtani”. Lapunk érdeklődésére azonban több Őrségi természetvédő is cáfolta az állításokat, valamennyien személyi elmentékekkel magyarázták a szervezet vádaskodásait.

Tardy Jánostól, a környezetvédelmi tárca Természetvédelmi Hivatalának (TVH) vezetőjétől megtudtuk: a TVH szerint minden alapot nélkülöznek az ÖNPK vádjai, azok stílusát az ügyhöz méltatlannak tartják. A bírált szakember megbízott igazgatóként végzi az alapítás körüli sokrétű feladatokat. Tardy János lapunknak hozzátette: eredeti szándékának megfelelően a környezetvédelmi tárca hamarosan pályázatot ír ki az igazgatói poszt betöltésére.

SZAJ

Magyarország élen a daganatos betegségek okozta halálozásban

A százezer lakosra jutó daganatos betegség okozta halálozásban Magyarország világelső, s ez rendkívül aggasztó – mondta békéscsabai sajtótájékoztatóján dr. Jávor András, az egészséges nemzetért népegészségügyi program programirodájának vezetője. A romló népegészségügyi helyzetre 20-25 éve figyeltek fel a szakemberek, s a legfrissebb adatok alapján foglalták össze a legsúlyosabb gondokat. A férfiak születéskori várható átlagos élettartama jelenleg 66, a nők 75 év. Még a legrosszabb mutatókkal rendelkező európai uniós országoknál is rosszabb a helyzet Magyarországon. „A legfajább, hogy a középkorú népességből nagyon sokan távoznak közülünk idő előtt; a középkorú férfiak halálozásában például szinte európai első vagyunk, főként, ami az infarktusos, szélütéses halálozási okokat illeti” – mondta. A halálokok között a szív- és érrendszeri betegségek vezetnek, de nagyon növekszik a daganatos be-

tegségek száma is. A férfiaknál ebben a pillanatban a tüdő-, a nőknél pedig az emlőrák a vezető halálokok. A vastag- és végbélrák is mindkét nemnél magas halálozási arányt okoz. Az utóbbi időben aggasztó mértékben kezdett el növekedni a szájüregi daganatos betegségek száma. Az elmúlt harminc év alatt pedig megtízszereződött az alkohol okozta májsugorodásban elhunytak száma. Ezért fogadta el tavaly a kormány a népegészségügyi programot, amelynek célja, hogy tíz év alatt a férfiak születéskor várható átlagos élettartama 70 évre, míg a nők 78 évre emelkedjen – mondta.

Jávor András tájékoztatása szerint az emlőrákszűréshez hasonlóan még ebben a fél évben megkezdődik a méhnyakrákszűrés, és a második fél évtől pedig a vastag- és végbélrákszűrés is. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a célzott és szervezett szűrővizsgálatokkal a halálosetek 25-30 százaléka megelőzhető lett volna.

MTI

Megcsapolták a professzori ösztöndíjakat

Folytatás az 1. oldalról

Az Oktatási Minisztérium közleményben reagált lapunk kérdéseire. Eszerint a Széchenyi professzori ösztöndíj összegét 2000. január 1-jétől már nem a felsőoktatási, hanem a költségvetési törvény határozza meg. Az ösztöndíjasok azért csak most érzékelik a változást, mert 2000-ben és 2001-ben a költségvetési törvényben meghatározott összeg megegyezett a minimálbér nyolcszorosával – közölte a tárca sajtóirodája. A szerződéseket azonban a költségvetési törvény módosította, a polgári törvénykönyv ugyanis lehetőséget nyújt arra, hogy jogszabály a hatályba lépése előtt megkötött szerződések tartalmát kivételes esetben megváltoztathatja, feltéve, ha nem sért jogos és méltányos érdeket.

Itt éppen ilyen kivételes esetről van szó – indokolta a tárca, a minimálbér ugyanis 2001-től messze az inflációt meghaladó mértékben növekedett, így a továbbiakban nem szolgálhat az ösztöndíj kiszámításának alapjául.

A minisztérium álláspontja szerint nem nevezhető sem jogosnak, sem méltányosnak az az érdek, amely ahhoz fűződik, hogy az ösztöndíj a minimálbérről megegyező mértékben nőjön; ez indokolatlan, igazságtalan és méltánytalan lenne azokkal az ösztöndíjasokkal szemben is, akik később szerződtek, és a szerződésükben már nem a minimálbér nyolcszorosára szerepel. Hasonló indokok alapján idén a Bolyai János kutatási ösztöndíj összege 81 500 forint lesz, míg tavaly havi 76 500 forint volt.

A két ösztöndíjat eredetileg azért kötötték a minimálbérről, hogy a felsőoktatás legkiválóbb oktatóinak, fiatal kutatóinak szóló ösztöndíj ne értéktelenedjen el. Ha azonban továbbra is a minimálbérről kötötték volna az ösztöndíjakat, azok mintegy 60 százalékkal aránytalanul emelkedtek volna, így viszont most összhangba kerülne a közalkalmazotti bérek idei mintegy 7 százalékos növekedésével – áll a tárca közleményében. A minisztérium azt is leszögezte: az ösztöndíjasok így is másfél-kétszer többet keresnek, mint hasonló tudományos fokozattal rendelkező társaik.

Rendkívüli hátrányt jelent a Széchenyi ösztöndíjas oktatóknak, hogy az ösztöndíj nem számít a nyugdíjalapba, s ráadásul nem is kapják meg a teljes professzori illetményüket – mondta Kis Pap László, a Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének elnöke. A szakszervezet többek között ezekre az eleltmondásokra is szeretne választ kapni, ezért kezdeményezte a Felsőoktatási Érdekegyeztető Tanács összehívását.

Ünnepség a bódvarákói barlangi mentők tiszteletére

Ünnepséget tartottak a bódvarákói Rákóczi-barlangban rekedt bűvár mentésében résztvevők tiszteletére a Belügyminisztériumban; kitartó munkájukat Pintér Sándor jutalmak és elismerések adományozásával köszönte meg. A belügyminiszter rámutatott: a sikeres mentéshez 200 ember összehangolt munkájára volt szükség, s a maga területén mindenki kiváló teljesítményt nyújtott. Hozzátette, ez az eset rávilágított a magyar barlangászok helyzetére is. Ezért kérte a Katasztrófavédelmi Főigazgatóság vezetőjét, tekintse át, mire van szükségük a barlangi kutatóknak munkájukhoz. Az ünnepségen Bátorjágról Erdemjelet vett át három kutatóbűvár, Czákó László, Irsai Sándor és Kovács György, 18-an pedig jutalomban és emléktárgyban részesültek. A Bódvarákó melletti Esztramos-hegy Rákóczi-barlangjában rekedt Szilágyi Zsolt 118 órán át volt a barlang foglya. A 26 éves kutatóbűvart február 1-jén szabadították ki társai

Fotó: Sárközy György

Konferencia az integráció és az EU-bővítés összefüggéseiről – Súlyos emberjogi problémák merülnek fel

A modernizáció leginkább a kisebbségeket sújtotta

Ma rosszabb kisebbségeinek lenni Magyarországon, mint tíz évvel ezelőtt; a romákkal szemben a jogállamiság alapvető kritériumait sem teljesíti hazánk. A kisebbségek számára egyetlen lehetőség a térségfejlesztés, ugyanis fennáll annak a veszélye, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal megszűnnek eddigi támogatásaik – hangzottak el a szakemberi vélemények A kisebbségek integrációja és az EU-bővítés című konferencián.

Biczó Henriett

A konferencia apropója az a nemzetközi kisebbségi kutatás, amely során 14 európai országból húsz 16–24 év közötti fiatal érkezett Magyarországra, hogy az itt élő kisebbségek helyzetét tanulmányozzák. A kutatásban szereplő hét kisebbség közül a romaság volt leginkább reprezentálva. Harmincnégy európai országban telepedett meg roma populáció, s Románia, Bulgária, valamint Spanyolország után hazánkban élnek a legtöbb. A fiatalok személyes tapasztalatai nagyban tükrözik a területtel foglalkozó hazai szakemberek véleményét.

Kaltenbach Jenő kisebbségi ombudsman hangsúlyozta: piac-

gazdaság és jogállami demokrácia mellett az EU-csatlakozás harmadik kritériuma a kisebbségi jogok betartása. Ideje lenne a kisebbségi kérdést emberjogi kontextusba helyezni, mert a romák helyzetét vizsgálva, súlyos emberjogi problémák merülnek fel. Ezzel hazánk a jogállamiság alapvető kritériumait sem teljesíti – tette hozzá.

Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány elnöke szerint a romák előtt ma, Magyarországon nincsen alternatíva, mert a rasszista megkülönböztetés olyan mértékben hozza súlyosan depriált helyzetbe őket, hogy egyáltalán nem kerülnek döntési pozícióba. A PHARE programban kevés a romáknak szóló pályázat,

pedig a kelet-közép-európai országok csatlakozásával 3-3,5 millió cigány fog a földrészen élni.

A romák attól is tartanak, elindul hazánkban a bűnbakképzés effektusa, vagyis sokan őket fogják hibáztatni a csatlakozás lassúsága miatt. Ráadásul attól félnek, alacsony iskolai végzettségük és nyelvismerethiányuk miatt még kevésbé lesznek versenyképesek az unióban.

A konferencián felmerült a kérdés, mi lesz a PHARE programokkal a csatlakozás után, valamint milyen mértékben nyújtanak majd támogatást a hazánkban élő kisebbségeknek az anyaországok. Az Európai Unió szociális alapja továbbra is kiemelten foglalkozik majd velük – állították a részt vevő EU-szakemberek. Törzsök Erika, az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Programirodájának vezetője szerint az egyetlen hosszú távú alternatíva a térségfejlesztés. Véleménye szerint Magyarország nem volt felkészülve arra, hogy a rendszer-

változás után ennyire szétnyílik a szociális olló, s a modernizációs ugrás ilyen mértékben sújtja a kisebbségeket. Úgy véli, a magyar államigazgatás tizenkét éve hibát követ el azzal, hogy a mindenkor politikai kiszolgáltatottjává teszi a régiókat, s nem biztosít lehetőséget a saját projektekkal és eszköztárakkal történő fejlődéshez. A keleti régióban élő román, horvát és szlovák nemzetiségeket is súlyosan érintik ezek a hátrányok, amelyek tíz évvel ezelőtt teljesen ismeretlenek voltak számukra.

Heinek Ottó, a Magyarországi Német Kisebbségi Önkormányzat elnöke hangsúlyozta: a nemzeti kisebbségek esetében másik probléma, hogy túlintegrálódtak, vagyis asszimilációjuk jóval meghaladta a normális szintet. Tíz évvel ezelőtt erős nyelvvesztési folyamat vette kezdetét, a csatlakozástól remélik a folyamat irányváltását, bíznak abban, jelentős szerep jut majd az idegen nyelvek ismeretének.